

СТАЛИЙ ТУРИЗМ: СВІТОВІ ЕКОТРЕНДИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ

Сталий туризм визначається як такий, що враховує довгостроковий вплив на природне, соціальне та економічне середовище. Мета – зберігати природні ресурси, підтримувати місцеві спільноти та сприяти їх економічному розвитку.

Сталий туризм визначається як такий вид подорожей, що відповідає потребам туристів, не завдаючи шкоди навколишньому середовищу і сприяючи підтримці місцевих культур та економік. ООН визначає сталий туризм як компонент глобальної стратегії стійкого розвитку, що сприяє економічному росту, зменшенню бідності та збереженню довкілля.

Туризм – одна з найважливіших економічних галузей, що приносить більше 10% світового ВВП, але також є одним з найбільших споживачів природних ресурсів. З кожним роком число туристів зростає, і це викликає серйозні виклики для сталого розвитку. В умовах сучасних глобальних змін, зокрема кліматичних, сталий туризм стає не просто трендом, а необхідністю для збереження біорізноманіття та підтримки сталого економічного зростання [1].

Туризм є однією з найбільших індустрій світу, але він також сприяє забрудненню довкілля, викидам CO₂, споживанню ресурсів, що веде до деградації екосистем. Розвиток сталого туризму може стати важливим інструментом для захисту довкілля і підтримки місцевих громад [2].

Сучасні екологічні тренди в туризмі призвели до зростання попиту на еко-туризм. Сучасні туристи все більше шукають екологічно відповідальні пропозиції, віддаючи перевагу подорожам до екологічно чистих місць,

активним видам відпочинку на природі, екологічним готелям та ресторанам, що використовують органічні продукти.

Екотуризм – це напрямок, що зосереджується на відвідуванні природних місць з мінімальним впливом на довкілля. В останні роки зростає інтерес до активного відпочинку на природі: подорожі до національних парків, екологічно чистих регіонів і заповідників. Особливо популярними стають маршрути з мінімальним використанням автотранспорту, такі як піші тури, велосипедні подорожі або каякінг.

Серед світових країни, які інтенсивно розвивають екотуризм це:

- Коста-Рика – одна з передових країн у розвитку сталого туризму. Вона активно розвиває проекти з екологічного відновлення і підтримки біорізноманіття, 25% її території перебуває під охороною. Тут пропонують різні програми еко-туризму, від дослідження тропічних лісів до відвідування заповідників для морських черепах;

- Норвегія – відома своїми еко-готелями та стратегіями сталого туризму, де активно використовується сонячна енергія, а також впроваджуються стратегії збереження водних ресурсів;

- Ісландія – популярна серед туристів завдяки своїм геотермальним джерелам, вона активно підтримує проекти, що допомагають зменшити вплив туризму на екосистеми країни [3].

Індустрія гостинності та сфера туризму стає все більш орієнтованою на сталий розвиток, зростає кількість готелів і туристичних об'єктів, що отримують «зелені» сертифікати. Найбільш популярні серед них: такі як Green Key, EarthCheck, LEED, стають важливою складовою в індустрії. Готелі з такими сертифікатами використовують енергоефективні технології, зменшують споживання води, мінімізують відходи.

Великі туристичні компанії все частіше включають сталий туризм у свою бізнес-стратегію, пропонують «зелені» варіанти подорожей, що враховують екологічний слід:

Booking.com активно підтримує сталий туризм, запровадивши опцію для туристів вибирати еко-готелі та екологічно відповідальні подорожі [4].

TUI Group запустила ініціативу «Better Holidays, Better World», яка спрямована на підтримку місцевих громад, збереження природних ресурсів і зменшення викидів CO₂ [3].

Впровадження екологічних стандартів вимагає значних фінансових інвестицій. Для малого бізнесу це може бути бар'єром. Наприклад, встановлення енергозберігаючих систем або модернізація інфраструктури для зменшення впливу на довкілля вимагають серйозних фінансових ресурсів. Більше того, не завжди є гарантія швидкої окупності таких інвестицій.

Важливо також забезпечити підтримку місцевих громад, які можуть відчувати негативний вплив масового туризму (зростання цін на товари і послуги, перенаселення). Часто великі міжнародні корпорації витісняють малий бізнес, що поглиблює соціальну нерівність.

Деякі компанії використовують еко-брендування як маркетинговий хід, не вживаючи реальних заходів для зменшення свого впливу на довкілля. Це викликає недовіру серед туристів і шкодить репутації сталого туризму.

Використання нових технологій, таких як сонячні панелі, енергозберігаючі системи, цифровізація процесів, допомагають зменшити споживання ресурсів. Туристичні платформи все частіше пропонують калькулятори вуглецевого сліду для обрання більш екологічних варіантів подорожей [4].

Люди все частіше звертають увагу на свій вплив на довкілля під час подорожей. Освітні кампанії та збільшення прозорості інформації допомагають формувати свідомих туристів, які обирають екологічні варіанти подорожей.

Ефективні державні програми і співпраця з бізнесом дозволяють розробляти стратегії, що підтримують розвиток сталого туризму на національному рівні.

Необхідно підтримувати баланс між економічним розвитком і збереженням природи. Сталий туризм є перспективним напрямком розвитку,

але він вимагає зусиль з боку урядів, бізнесу та громадськості [5; 6]. Інвестиції в екологічно чисті технології, підтримка місцевих громад і збереження природних ресурсів – це ключові складові сталого майбутнього для туристичної індустрії.

Отже, країни та регіони, що активно розвивають сталий туризм, отримують позитивний імідж на міжнародній арені, приваблюють відповідальних туристів і забезпечують довгострокову перспективу для економічного зростання.

Список використаних джерел:

1. Шелеметьєва Т. В., Трохимець О. І., Біленко М. О. Регіональна політика та оцінювання сталого розвитку туризму Запорізької області. *Держава та регіони*. Серія: Економіка та підприємництво. 2022. №2. С. 51–58.
2. Шелеметьєва Т. В., Трохимець О. І., Тюха М. Д. Особливості формування стратегії сталого розвитку туризму в сучасних умовах: досвід Німеччини. *Держава та регіони*. Серія: Економіка та підприємництво. 2023. №1. С. 41–51.
3. TUI Sustainability Year 2023 in Numbers. URL: <https://www.gstcouncil.org/tui-sustainability-year-2023-in-numbers/> (дата звернення: 08.10.2024).
4. Booking.com 2023 Sustainable Travel Report. URL: <https://www.gstcouncil.org/booking-com-2023-sustainable-travel-report/> (дата звернення: 08.10.2024).
5. Шелеметьєва Т. В. Актуальність дослідження питання розвитку сталого туризму на засадах світового та вітчизняного досвіду. «Тиждень науки – 2023» : матеріали Щоріч. наук.-практ. конф. виклад., наук., молод. учен., аспір., студ. Запоріжжя, НУ «Запорізька політехніка», 2023. С. 14–16.
6. Шелеметьєва Т. В., Сметана В. В. Сталий розвиток туризму: сутність, значення, принципи. *Стратегічні перспективи туристичної та готельно-ресторанної індустрії в Україні: теорія, практика та інновації*

розвитку : тези доповідей Всеукраїнської наук.-практ. інтернет-конференції, 28-29 жовтня 2021 р. Умань, С. 79–82.